

ANTE JAKŠIĆ: PJESME O SINU ČOVJEČJEMU

HRVATSKO KNJIŽEVNO DRUŠTVO SV. ĆIRILA I METODA,
ZAGREB, 1965.

Iako vrlo lako možemo ustanoviti kontinuitet naše religiozne misli i religiozne lirike kroz stoljeća, posljednjih decenija rjeđa su pojava pjesnici koji isključivo objavljuju spiritualnu liriku. Pored niza manje poznatih mogli bismo uz Jeronima Kornera spomenuti samo još nekoliko imena koja se ističu na ovom polju literarnog stvaralaštva. Stoga je za proučavanje naše religiozne lirike u svakom slučaju najznačajnije upoznavanje s dijelom stvaralaštva onih naših književnika koji su se ovakvom tematikom samo povremeno ili prigodno bavili i baš takvim pristupom, ponukani trenutačnim dubljim afinitetima, ostavili vrijedna djela. Da spomenemo samo neke pjesme Nazora i Ujevića, te ostalih, iz moderne ili perioda između dva rata.

Iz ovog razloga nameće se potreba jedne pregledne antologije koja bi dala presjek naše religiozne lirike, ako ne od prvih dana naše književnosti, onda barem od početka ovog stoljeća. Potreba za jednom ovakvom solidnom antologijom sve se više ukazuje, ne samo zbog nužnosti izdanja sličnih edicija, nego i zbog potrebe da se upoznamo sa stvaralaštvom naših pjesnika čija su ostvarenja danas nedostupna, gotovo nikad se više ne objavljuju i rastkana su kojekuda po časopisima i periodici. U tom pravcu treba pozdraviti inicijativu Hrvatskog književnog društva sv. Ćirila i Metoda koje je pokrenulo ediciju hrvatske religiozne lirike te u zasebnom kolu izdalo dosad već dvije zbirke pjesama, Ante Jakšića i Đure Sudete.

Ante Jakšić, kao književnik poznat je već odavno po svojim brojnim zbirkama poezije, novelama i romanima. Knjiga »Pjesme o sinu čovječjemu« o daje suptilnog religioznog lirika, kakvih je vrlo malo u nas. Glavna odlika njegove poezije je jednostavnost izraza, gotovo nježnost pristupa, obrade, stila, umilnost stiha koja stvara specijalne ugođaje reli-

gioznog i pobožnog osjećaja. S druge strane Jakšić je gotovo virtuoz u stvaranju razgovijetne poetske slike sa snažnom dojmljivošću pri čitanju. Ova odlika dominira njegovom poezijom i time otkriva pravog pjesnika koji je duboko inspiriran religioznim sadržajima. Kao moto svakoj pjesmi Jakšić uzima neki anegdotski podatak iz Sv. pisma te na početku pjesme postavlja citat. Na taj način pjesma posebno dobiva na određenosti i stvara literarni, poetski i misaoni kontinuitet sa slikama iz Svetog pisma, te se ta dva područja lirike i stvaralaštva tako na vrlo prikladan način dopunjuju i objašnjavaju.

Dok je u nekim pjesmama jednostavno opisan, deskriptivan, a u nekim trpi od stilskih nejasnoća, pokatkada Jakšiću uspijeva neobični poetski intenzitet, i to najčešće onda gdje je sadržaj vezan uz jaču i snažniju dramatiku zbivanja. Stih tada postaje jezgrovit, čist, snažan i plastičan i pjesnik kao da je ponesen isklesanošću svojih slika i ritmova. Takve su snažnije pjesme svakako »Herod« i »Isus goni trgovce iz hrama«. Citiramo stihove:

I puče bič
Ko bijesna munja što u bljesku
; šiknu
i teškom snagom smrvi tvrdi
kam,
ko pravde mač i vječnog Boga
štit,
u licu blijed, nad ruļjom
stoji sam!

(»Isus goni trgovce iz hrama«)

Treba spomenuti i pjesme »Blaga vijest« i »Bura na moru« koje također imaju zasebnih ugođaja i ljepote slika. Jakšićeva lirika je prilično osvježeno na ovom području našeg stvaralaštva i donosi jedan svježih dah iskrene religiozne inspiracije.
J.